

Prövning av barnets bästa – Budgetskrivelse 2027

Ärendets diarienummer: FSKF- 2026-313

Datum: 2026-05-27

Ansvarig avdelning: Avdelning planering och analys genom skrivargruppen

1. Beskriv ärendet

Beskriv vad ärendet handlar om och identifiera beslutet som ska prövas, samt redogör för vilka barn som berörs direkt eller indirekt, på kort eller lång sikt, i ärendet.

Denna prövning syftar till att tydliggöra hur barnets bästa har beaktats i arbetet med Budgetskrivelse 2027. I budgetskrivelsen beskriver nämnden förändringar i omvärlden som påverkar förskolan framåt och det utvecklingsarbete som planeras för att stärka kvaliteten och likvärdigheten för barnen. Nämndens utgångspunkt är skollagen och förskolans läroplan som grundas i barnkonventionen och ett barnrättsperspektiv.

Då budgetskrivelsen fokuserar på det som nämnden tycker är angeläget för kommunstyrelsen att få reda på inför beredningen av budget 2027 är bedömningen att barn i detta läge berörs indirekt och att perspektivet är på längre sikt. Prövningen innehåller en strukturerad analys utifrån ett barnperspektiv, barnets perspektiv och ett barnrättsperspektiv, med kopplingar till Barnkonventionens artiklar.

Samtliga barn i kommunal förskola berörs av budgetskrivelsen. Även barn som besöker öppen förskola och familjecentraler är berörda, liksom de barn som inte går i förskola och som den uppsökande verksamheten riktar sig till.

2. Beskriv ärendet utifrån barnets perspektiv

Väg in barns åsikter. I vissa fall kan det räcka att hämta in barns åsikter från tidigare undersökningar, forum för delaktighet och inflytande och dylikt. Om du inte har beaktat barnens åsikter, motivera varför.

I enlighet med Barnkonventionens artikel 12 ska barn vara delaktiga och deras röster och perspektiv ska lyssnas in inför beslut som rör dem. I Budgetskrivelse 2027 är barns perspektiv dels inhämtade via ställföreträdare inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet där dialog är kärnan, dels i direkt dialog med barn på ett antal av kommunens förskolor.

Genom kvalitetsdialogerna fångas barns perspektiv och upplevelser av förskolan på en övergripande nivå. I Lägesbedömning 2025 sammanställs den senaste kunskapen från dessa dialoger, med särskilt fokus på barns egna tankar och åsikter för att tydligare lyfta deras röster i kvalitetsarbetet.

Vidare har dialog med barn skett inom ramen för det pågående utvecklingsarbetet för att synliggöra och väga in barns åsikter i budget- och uppföljningsprocessen. Barn har bland annat framfört tankar och åsikter om framtidens förskola till förtroendevalda och tjänstepersoner i samband med nämndens analysdag den 19 mars 2026.

Barnens synpunkter visar att de trivs i förskolan och värdesätter trygghet, nära relationer till sina vuxna på förskolan samt en inspirerande lärmiljö både inne och ute. Även närmiljön, som trafik och tillgång till grönområden, lyfts som viktig.

Barn vill påverka sin vardag och bidra med sina perspektiv. Det kräver att vuxna lyssnar, tar deras åsikter på allvar och ger dem möjlighet att uttrycka sig och få återkoppling. Barnen betonar också vikten av lek, bra mat och miljöer som är både kreativa och ger utrymme för vila.

Synpunkter på utemiljön – som fler lekredskap och ytor för aktivitet – visar på konkreta utvecklingsbehov. Samtidigt uttrycker barnen glädje, framtidstro och trivsel i förskolan.

3. Beskriv ärendet utifrån barnperspektivet

Undersök vilken kunskap, statistik och beprövad erfarenhet som finns i förvaltningen om barns levnadsvillkor i den aktuella frågan.

Livet för Malmöborna är på olika sätt sammanlänkat med utvecklingen i omvärlden. Utvecklingen av en likvärdig förskola med hög kvalitet är en avgörande förutsättning för goda uppväxtvillkor och därmed för en positiv samhällsutveckling. Förskolan fungerar i detta sammanhang både som en skyddsfaktor i barns liv och som en central samhällsaktör.

Barn i Malmö växer upp under skilda villkor. Segregation, olika socioekonomiska förutsättningar och olika tillgång till samhällsresurser påverkar barnens trygghet, hälsa och utveckling. Detta ställer krav på att förskolan har goda förutsättningar att möta barn med varierande behov, bakgrunder och språkliga erfarenheter. Förskolan har en central roll i att bidra till jämlika livsvillkor. En utbildning av god kvalitet utgör en viktig skyddsfaktor, särskilt för barn som lever i socioekonomiskt utsatta förhållanden.

4. Beskriv ärendet utifrån barnrättsperspektivet

Identifiera vilka av barns rättigheter som påverkas av ärendet. Beakta särskilt grundprinciperna artikel 2, 3, 6 och 12.

Relevanta artiklar för prövningen av barnets bästa avseende Budgetskrivelse 2027 är följande:

Artikel 2 - Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Inget barn får diskrimineras utifrån diskrimineringsgrunderna som inkluderar kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. Ett barn får inte heller diskrimineras på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller andra

familjemedlemmars ställning, verksamhet, åsikter eller tro och inte heller till följd av socioekonomisk bakgrund eller geografisk hemvist.

Artikel 3 - Barnets bästa ska vara vägledande i alla beslut som berör barn direkt eller indirekt.

Artikel 6 - Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln inkluderar både rätten till fysisk överlevnad och hälsa samt mental, emotionell, andlig och social utveckling. I detta ingår rätten till utbildning.

Artikel 12 - Barns rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem. Inom ramen för budgetskrivelsen har barn tillfrågats direkt samt via ställföreträdare i form av pedagogisk personal.

Artikel 4 - Staters, regioners och kommuners ansvar att säkerställa att barnets rättigheter uppfylls, samt att lagar och resurser anpassas för att skydda barnets välfärd. Kommuner är skyldiga att använda sina tillgängliga resurser för att uppfylla barns ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Detta inkluderar ekonomiska resurser, utbildning och socialt stöd.

Artikel 18 - Båda föräldrarna har ansvar för att barnet ska ha en bra uppväxt. Staten ska stötta föräldrarna när det behövs med till exempel förskoleplats.

Artikel 23 - Barn med funktionsnedsättningar ska ha samma rättigheter och möjligheter att delta i samhället som andra barn.

Artikel 24 - Barns rätt till bästa möjliga hälsa

Artikel 26 - Barns rätt till social trygghet

Artikel 28 - Barns rätt till utbildning

Artikel 31 - Barns rätt till lek, vila och fritid

5. Bedöm barnets bästa innan beslutet fattas

Analysera och tydliggör hur barnets rättigheter påverkas och barnets bästa har beaktats inför det tilltänkta beslutet. Om andra intressen än barnets bästa väger tyngre i beslutet motivera varför beslutet fattas och föreslå kompensatoriska åtgärder som gynnar barnet och dess rättigheter.

Förskolans kvalitet och förskolornas förutsättningar att ge alla barn likvärdiga möjligheter, oavsett uppväxtvillkor, är avgörande för att nämnden ska leva upp till barnkonventionen, särskilt artiklarna 2, 3, 6 och 28. I Malmö ställer den lokala kontexten särskilda krav på förskolornas kompensatoriska uppdrag och på samverkan med andra aktörer för att stärka skyddsnätet kring barn och familjer, i enlighet med artiklarna 6 och 28. Staden har ett stort ansvar för barns levnadsvillkor och utveckling, enligt artikel 26, även om föräldrarna har huvudansvaret.

Flera kommunala förskolor finns i områden där möjligheterna att arbeta kompensatoriskt påverkas av lägre förskollärartäthet och sämre tillgång till

ändamålsenliga lokaler och utemiljöer. Dessa förutsättningar sammanfaller ofta med stadens socioekonomiska struktur. Samtidigt visar forskning att bristande kvalitet i förskolan för större konsekvenser för barn som lever under socioekonomiskt utsatta förhållanden.

Tillsammans med utbildningsnämnderna, arbetsmarknads- och socialnämnden samt funktionsstödsnämnden bedöms att antalet barn med omfattande och sammansatta behov, såsom funktionsnedsättningar eller medicinska utmaningar, fortsätter att öka. Enligt artikel 23 ska dessa barn ha samma rättigheter och möjligheter att delta i samhället som andra. I enlighet med budgetskrivelsen krävs fortsatt samordnade och riktade insatser från flera verksamheter för att säkerställa trygghet, kontinuitet och goda uppväxtvillkor för dessa barn så att deras behov och rättigheter kan mötas i enlighet med artikel 23.

Utifrån prioriterade områden, bedriver nämnden ett långsiktigt arbete för att stärka utbildningens kvalitet och minska skillnader i måluppfyllelse mellan förskolor, i enlighet med artikel 28, varje barns rätt till likvärdig utbildning och artikel 6 som slår fast att alla barn har samma rättigheter, även om förutsättningarna skiljer sig. Det innebär att förskolenämnden måste vidta kompensatoriska åtgärder för att skapa likvärdiga förutsättningar för att alla barn ska möta en utbildning där var och en kan utvecklas till sin fulla potential.

Enligt budgetskrivelsen är det en central prioritering för förskolenämnden att stärka kompetensen närmast barnen och säkerställa att rektor har goda förutsättningar att leda utbildningen. Det innebär bland annat att öka tillgången till förskollärare och skapa goda förutsättningar för att leda och utveckla undervisningen, i enlighet med barnets bästa. I dialog ger barn uttryck för att vuxnas bemötande och engagemang är viktigt, samt att det är viktigt att få känna sig trygg och få vara nära sina vuxna på förskolan. Detta knyter an till artikel 12 i barnkonventionen, som slår fast barns rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem.

Prioriterade områden för huvudmannen är förskolornas arbete med barns språkutveckling och värdegrund. Vidare är det prioriterat att säkerställa ändamålsenliga fysiska förutsättningar i form av lokaler och utemiljöer som främjar likvärdigheten för alla barn. Fokus ligger på tillgängliga miljöer som möter barns behov av omsorg, återhämtning och fysisk aktivitet, i enlighet med barnkonventionens artiklar 24 och 31. Med hänsyn till artikel 12 som anger att barn har rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem, framkommer det, genom barns egna uttryck i dialog och gestaltning, att de fysiska miljöerna har stor betydelse. Barnen lyfter särskilt vikten av miljöer som är fantasifulla och lekfulla, samtidigt som de ger möjlighet till vila och återhämtning.

Under 2027 prioriteras fortsatt samverkan kring de yngsta barnen tillsammans med andra aktörer, vilket är avgörande för likvärdiga uppväxtvillkor och tidiga förebyggande insatser. Förskolenämnden arbetar uppsökande för att nå barn som inte går i förskola men har särskilt behov av det, exempelvis nyanlända och barn i socioekonomiskt utsatta situationer. Detta arbete bidrar till att uppfylla barnkonventionens grundprinciper samt artiklarna 18, 26 och 28.

De senaste årens utvecklingsarbete för att stärka förutsättningarna för en likvärdig förskola med god kvalitet har bidragit till att kompetensen närmast barnen har stärkts genom att förskollärartätheten och barnskötarnas formella kompetens successivt har höjts. Det systematiska kvalitetsarbetet visar positiva resultat i arbetssätt kring språkutveckling, barns delaktighet och samverkan med vårdnadshavare. Vidare har utveckling av förskolornas inomhus- och utomhusmiljöer bidragit till stärkta förutsättningar för barns lärande. Även strukturer och samverkan kring tidiga förebyggande insatser tillsammans med andra samhällsaktörer har vidareutvecklats, vilket bedöms ha bidragit till ett mer robust skyddsnät för barnen och deras familjer.

Trots förflyttning mot högre måluppfyllelse kvarstår utmaningar i att fullt ut kompensera för skillnader i barns förutsättningar. I budgetskrivelsen lyfts fram att förskolor behöver långsiktigt hållbara grundförutsättningar och möjligheter att rikta olika former av resurser och insatser genom det kompensatoriska arbetet. Detta för att alla barn ska möta en utbildning där var och en kan utvecklas till sin fulla potential, oavsett skillnader i uppväxtvillkor och förutsättningar, i enlighet med artiklarna 2, 3 6 och 12.

År 2027 väntas antalet barn i förskoleålder minska kraftigt i staden. Det medför att den del av nämndens kommunbidrag som är kopplad till demografi minskar betydligt, vilket kräver omfattande anpassningar av bemanning och lokaler. Samtidigt innebär nationella reformer högre krav på verksamheten, medan riktade statsbidrag och tillfälliga kommunala satsningar minskar. Sammantaget kan detta påverka takten i arbetet med att stärka kvalitet och likvärdighet i förskolan, i relation till barnets bästa och barnets rätt till utveckling, artiklarna 2, 3, 6 och 12.

Anpassningen av antalet medarbetare bedöms kräva mer genomgripande åtgärder än tidigare. Det kan påverka kontinuiteten och innebära att barn behöver skapa relationer till ny personal. För att lindra negativa konsekvenser av åtgärderna som inte direkt går i linje för barnets bästa betonas i budgetskrivelse 2027 behovet av god framförhållning, samt tillräckliga resurser för en trygg anpassning och avveckling. En alltför kort planeringshorisont i avvecklingsarbetet ökar risken för att barngrupper delas upp, att barn inte kan få med sig känd personal och att avståndet till förskolan ökar. Detta kan försämra kontinuiteten och påverka barnens trygghet under förändringsprocessen.

I budgetskrivelsen lyfts fortsatta anpassningar av lokalkapaciteten fram som nödvändiga för att minska kostnader och frigöra resurser till verksamheten nära barnen, vilket kan tolkas vara i enlighet med barnets bästa. Samtidigt uppstår målkonflikter, exempelvis mellan närhet till förskola och behovet av att avveckla icke ändamålsenliga lokaler, särskilt i innerstaden. I vissa områden kan även ändamålsenliga lokaler behöva avvecklas vid överskott av platser. Detta samtidigt som det systematiska kvalitetsarbetet lyfter vikten av anpassade och lekvänliga inne- och utemiljöer för barns utveckling. Barn har även själva, i gestaltning och tal, gett uttryck för att den fysiska miljö i förskolan är viktig, kopplat till artikel 12 som anger att barn har rätt att uttrycka sina åsikter inför åtgärder som berör dem.

När beslut och åtgärder till följd av omställning och anpassning inte fullt ut kan tillgodose vad som är allra bäst för barnen är det viktigt att kompensera för detta genom att så långt som möjligt mildra negativa effekter och säkerställa att barns rättigheter och behov fortsatt uppfylls. För att värna trygghet och kontinuitet närmast barnen betonas i budgetskrivelsen vikten av god framförhållning och tillräckliga resurser för att möjliggöra en trygg anpassning och avveckling. I budgetskrivelsen lyfts betydelsen av att värna kompetens och bevara barnens närmiljöer under omställningen.

Bedömning av barnets bästa

Förskolenämnden gör bedömningen att barnets bästa har beaktats i framtagandet av Budgetskrivelse 2027. Utifrån ett barnperspektiv, barnets perspektiv och ett barnrättsperspektiv arbetar förskolenämnden kontinuerligt med att fördela, rikta och använda personella, organisatoriska och materiella resurser på ett optimalt sätt, där barnets bästa i enlighet med artikel 3 är vägledande.

Inför 2027 påverkas nämndens förutsättningar i hög grad av samhällsförändringar, såsom den demografiska utvecklingen med ett minskat barnafödande, en osäker samhällsekonomi samt nationella reformer och utredningar som ställer ökade krav på verksamheten, samtidigt som riktade statsbidrag och tillfälliga kommunala satsningar minskar.

I Malmö, där socioekonomiska skillnader och boendesegregation i stor utsträckning präglar barns levnadsvillkor, har förskolan en särskilt viktig roll. Genom sitt grunduppdrag bidrar förskolenämnden till mer jämlika och jämställda livsvillkor, då en förskola av god kvalitet utgör en central skyddsfaktor. Tidiga insatser främjar barns utveckling i enlighet med barnets bästa och bidrar samtidigt till ett mer effektivt användande av samhällets resurser genom att förebygga behovet av mer omfattande insatser längre fram.

För att fullt ut kunna kompensera för barns ojämlika uppväxtvillkor, i linje med barnkonventionens artiklar 2, 3 och 6, krävs dock en bred och välfungerande samverkan mellan nämnder, myndigheter och civilsamhälle. I enlighet med artikel 4 behöver staden ta ett gemensamt ansvar för att använda tillgängliga resurser på bästa sätt för att säkerställa barns rättigheter och stärka deras levnadsvillkor. Även staten har enligt samma artikel ett ansvar att utnyttja sina tillgängliga resurser i detta syfte. Stadens samlade förmåga att utjämna skillnader i uppväxtvillkor är därmed avgörande för hur väl förskolenämnden lyckas med sitt uppdrag.

Av budgetskrivelsen framgår det att nämnden behöver långsiktiga och stabila förutsättningar, både för att upprätthålla och vidareutveckla samverkan och för att stärka kvaliteten i verksamheten, så att varje barn ges möjlighet till en trygg uppväxt i enlighet med barnkonventionen.

I budgetskrivelsen framhålls kompetens och barns närmiljöer som centrala värden att värna, vilket även är något som barnen själva ger uttryck för i dialog och gestaltning, samtidigt som det finns behov av omställning och anpassning. När beslut och åtgärder inte fullt ut kan tillgodose vad som är allra bäst för

barnen är det viktigt att kompensera för detta genom att så långt som möjligt mildra de negativa effekterna och säkerställa att barns rättigheter och behov fortsatt uppfylls.